

Maasan eläinsuojelusyhtiön kansankirjasto. N:o 1.

**Kuinka eläinsuojeluskysymystä
esiteltiin
Nunabyyn kansakoulussa.**

L. L. Laurén,
Yhtiön nykyinen puheenjohtaja.

Suomennos.

Tampereella ;
Emil Hagelberg'in ja kumpp. kirjapainossa, 1879.

1877

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

1877

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

1877

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

1877

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

1877

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

M. pitäjään Runabyyn ylhäisemmässä kansakoulussa oli eräänä päivänä viime syyslukukautena koolla useita vieraita. Ehy oli seuraava: koulun ohjera opettaja antoi vanhempien oppilaittensa kirjoitettavaksi jotakuta ainetta. Tätä täytyi heidän yhdesä valmistaa sillä tavalla, että opettaja ensin jutteli heidän kansansa ja johdatti tarkastamaan asiaa monipuolisemmin. Sitte kun aine näin saatiin hyvään alkuun, jaettiin siitä eri osia vuorotellen muutamien oppilaitten tehtäväksi. Viimein tuli se päivä, jolloinka kaikki saivat lukea koulussa aineensa. Opettajan tapa oli tätä luhetkeä warten kutsua oppilaitten vanhempia ja muita seurakunnan iäkäämpiä jäseniä kouluun, saadaknsa tällä tavalla yleisöä ylläpitämään ja suosimaan opetuslaitosta ja sen vaikutusta.

Mainittuna päivänä oli tuo awara ja hauska kansakoulun sali täynnä wäkeä. Opettaja, näet, oli antanut kutsua seurakuntalaisia niin paljon, kuin waan saliin mahtui; sillä hän piti tuon mainitun aineen hywin tärkeänä. Se aine, jota oppilaat olivat kirjoittaneet, oli: ihmisen welwollisuus eläimiä kohtaan.

Rukouksen pidettyä, astui opettaja esille ja piti kotoontuneille seuraawan puheen: „Arwoiset seurakuntalaiset! Minä olen Teitä kutsunut tänne siksi aikaa, kun sitä ainetta luetaan, jota koulussa on käsitelty niinä tunteina, jotka owat määrättyt oppilasten harjoittelemista warten, jotta kykenisiwät äidin kielellä ilmoittamaan ajatustsansa kirjallisesti. Se aine,

joka tällä kertaa on ollut heidän työnsä esineenä, on hywinki tärkeä ja tarffa. On puhe welwollisuutstamme niitä olennoita kohtaan, jotka täällä maassa nauttiwat elämän hywyttä, niinkuin mekin, ihmiset, ja jotka monin tawoin hyödyttäwät ja palwelewat meitä.

Asia koskee welwollisuuttamme eläimille. Tuskinpa tarwinnee minun Teitä huomauttaa, kuinka useat käyttäwät itsensä näitä kanssaolennoitansa kohtaan, niinkuin ei heillä olisi mitään welwollisuutta niille, waan saisiwat pidellä niitä niin raakamaisesti ja niin surkeilematta, kuin ikinä tahtowat. Otetaan esimerkiksi hewonen. Ei mikään eläin ole meille hyödyllisempi, eikä mikään palwele meitä enempi, kuin tuo jalo elukka. Mutta ei mikään luontokappale saa enempi kiittämättömyyttä ja julmuutta kärsiä, kuin juuri tämä ihmisen uskollinen ja jalomielinen palwelija. Kuinka ihmisellisyttä, kuinka kristillisyyttä wailla owat hewosten haltijat esim. markkinoilla! Armahdamatta julmimmalla tawalla ruoskivat ja hakkaawat ajajat sikana päisjään hevosraukojaan. Raillettiin jokainen Teistä on tuota katsellut ja, kuten toiwon, kauhistuksella katsellut. Mutta ei ainoasti päihtyneessä tilassa, waan muutenki pitelewät ihmiset monen monituisella tawalla hevosiansa pahasti: niitä waiwataan yli woiemien, niille ollaan tylt ja kiukkuiset ja julmat, niitä ruokitaa huonosti, hoidetaan kelwottomasti ja kiufataan niin, että niiden elämä on täynnä kärsimystä ja tuskaa — nämä kaikki owat sen hyödyn palkintoja, jota hevoset tuottawat omistajillensa. Sitte kun omistaja ei enää luule hyötywänsä hevosestaan, waihtaa hän sen toiselle, joka taas wuorostaan ruoskimisella sekä hakkaamalla koittaa hyötyä pufertaa eläinraukasta, niin että useinkin tuo ruoskittu hevospari wiimeisiä woi-

mia pinnistäissään kaatuu ja kuolee, kofien kuolemaansa saakka palwella julmaa, sydämetöntä isäntäänsä sekä uhraten elämänsä hänen palveluksessaan. Tämä on ei ainoasti kristillisyydestä, vaan myöskin ihmisyydestä laukana ja törkeätä. Mutta ei yffin hewosta, vaan muitaki kotieläimiä kohdellaan pahasti osittain ymmärtämättömyydestä ja kewytmielisyydestä, osittain oman woiton pyhnnöstä ja raakuudesta. Semmoista, hywät ystäwät! ei saisi olla kristityllä kansalla, joka lukee itsensä sivistyneiden kansakuntien joukkoon. Laki on möys koittanut nyky-aikana eläinten turwaksi panna aitaa ihmisten wäärinkäytöstä vastaan. Mutta laki ei woi paljoakaan waukuitaa, jos ei kansan yleinen mieli sitä puolusta ja tunnusta sitä oikeaksi, jota käsketään. On sentähden tarpeellista, että kansamme oppii oikein käsitteämään, kuinka se tapa, jolla meidän maassamme tähän asti sekä wieläkin yleisesti on kohdeltu eläimiä, ei ole kristillistä, eikä järjellistä. Semmoinen tapa on kowin moittittawa. Se on waihdettava parempaan. Tämän ohessa on myös se onni tarjona, että hyödyllinen on oikean puolella; sillä mitä tarkemmin me täytämme welwollisuuttiamme eläimiä kohtaan — niinkuin ihmisen ja kristityn tulee — sitä suurempi on se hyöty ja siunaus, jota tuo hallituswalta, mikä meillä on eläinten yli, tuottaa.

Tätä, arwoisat seurakuntalaiset, olen edeltäpäin lausunut selitykseksi, minkä tähden minä tänään niin halukas olen ollut näkemään teidän miehisjä kunioittawan koulua."

Sitte kun kaikki olivat asettuneet paikkallensa, kääntyi opettaja sen oppilaan puoleen, joka istui ylinnä koulun penkillä. „Antti Norrbada," sanoi hän, „annappas nyt kuulla, mitenkä sinä olet pan-

nut kokoon sen aineen johdantoa, jota meidän tällä kertaa olisi selittäminen."

Tuo mainittu poika oli neljäntoista vanha, terwe, punapostinen ja järkewä sekä wilkas katsannoltaan. Hän nousi seisomaan ja alkoi lukea wapisewalla ja epäwakaaisella äänellä, joka wähitellen tasaantui ja wahwistui sitte, kun hän oli päässyt ensi hämmästyksestään lukuisan kuulijajoukon tähden.

„Että Jumala on rakas, sitä todistaa, paitsi Hänen pyhä Sanansa, luomisen kirja, joka on awonainen jokaiselle ihmiselle, joka tahtoo käyttää järkeänsä, sitä tutkiakseen. Kaikki pienimmästä suurimpaan asti ilmoittaa Luojan hywyyttä ja rakkautta sekä samassa Hänen woimaansa ja wiisauttansa. Pienin korssi, joka kasvaa kedolla, pienin eläin, jonka woipi nähdä ainoastaan juurennuslasilla, ja kaikki, norjuun saakka, owat Jumalan rakkauden todistuksina. Laiwaat ilmoittawat Jumalan kunian ja wahuus julistaa hänen kätensä teot. Jumalan rakkauden todistuksia on lukemattomia. Erittäin silminnähtävä on Jumalan rakkaus ihmistä kohtaan eläinkunnassa; sillä lukematon joukko eläimiä palwelee häntä. Ne kaikki on Luoja warustanut niin täydellisesti, että saattawat jokainen tawallansa täyttää tarkoituksensa, ja antanut niille sen luonnon omaisuuden, että ne laillansa työskentelewät ahkerasti, uskollisesti ja woimakkaasti kulin paikallansa. Mitä joukko eläimiä, eläviä olennoita meressä, ilmassa, maan alla ja maan päällä taukoamatta askaroitsee kokonaisen kunniaksi, waikka emme vielä tarkoin tiedä kaikkia, mitä näillä olisi tehtävää luonnon suuressa waltakunnassa luomisen tarkoituksen korottamiseksi! Ihminen ei tiedä edes kaikkien eläinten nimiäkään. Palwelewaiset joukot ympäröiwät häntä, ilman että hän joskuskaan ajatteli, mitä

monia ja suuria palveluksia ne tekewät. Sewonen tekee työtä hyväksenne, wetää auraa pellolla ja hirsiä metsästä asunnoksemme sekä polttopuita lämpöiseksemme, kiidättää meitä paitasta toiseen, wiepi usein kotiin päihtyneen herransa, joka ei useinkaan enää osaa ohjata sitä. Sodan melskeessä kantaa sewonen urhoollisesti ratsastajaansa wihollista vastaan ja kuljettaa wäsyneenä haavoittuneen herransa wainoojen käsistä. Kuka palvelisi mieluummin, uskollisemmin ja niin omaa hyötyä pyytämättä, kuin se! Sarwifaria antaa meille terweellistä maitoa ja rawitsewaa lihaa ruuaksemme ja sonnittaa meidän peltomme sekä niittymme. Lammaas antaa meille willansa waatteiksi. Koira, tuo uskollisuuden wilpitoiin kuwa, kulkee herransa kanssa joka paikassa, olipa hän kuinka köyhä ja halpa tahansa, ajaa metsän otuksen hänelle, pitää häntä warulla wihollisia vastaan, on yksinäisen seurakumppani, wartioitsee kartanoa ja omaisuutta, tottelee iäntäänsä, wieläpä nuoleskelee häntä sittelin, kun on saanut selkäänsä, antautuu kuoleman waaroihin hänen edestänsä, hakee herransa murhaajan tahi kuolee surusta hänen haudallansa. Kalat, jotka rapsehtiwat meidän tuhansien järwiemme rantasilla, telpaawat ruuaksemme joka vuoden aika. Sinnut, jotka heleällä laulullansa helkkyttawät metsiämmä ja ketojamme, antawat meille höyhenensä polstariiksi ja munansa rawinnoksi. Toiset eläimet puhdistawat wettä, walmistawat rohvoja eli lääkkeitä, kantawat meitä, kun olemme wäsyneet ja tekewät puolestamme, mitä me emme itse jaksia. Kuka woisi luetella kaikkia siunausta, jota Jumala on meille antanut eläinkunnasta!

Meidän hyväksenne on Luoja jättänyt tämän lufemattoman eläinjoukon. Pyhä kirja sanoo: „Jumala siunasi ihmisiä ja janoi: „Olkaa hedelmälli-

set ja lisääntykää ja täyttäkää maa ja tehkää se alammajefsenne ja wallitkaat kalat meressä ja taivasaan linnut ja kaikki eläimet, jotka maassa matelevat." Tällä tavalla asetti Jumala ihmisen luonnon herraksi ja antoi hänelle oikeuden sitä hywäksensä käyttää. Tuo ihmistä ympäröiwä luonto on wälikappale hänen korkean tarkoituksensa saavuttamiseksi.

Mutta ei ole mitään oikeutta, jonka vastakohdana ei olisi welvollisuutta. Jumala, joka loi ihmisen vapaaksi, määräsi juuri tämän lahjan kautta hänen oikein käyttämään vapauttansa, joka muutoin muuttuu orjuudeksi. Niin on myös sen vapauden laita, jolla ihminen saa käyttää eläinkuntaa hyödyksensä. Tätä vapautta ei saa wäärin käyttää. Wapaus on welvollisuuden rajoittama, niin että sen täyttäminen tulee Jumalan kunniaksi ja ihmisen todelliseksi hywäksi. Antamalla meille tämän herruuden luontoon, on Jumala osoittanut rakkautensa meihin. Tahdommeko käyttää tätä oikeutta, niinkun tulee, niin täytyy meidän noudattaa rakkauden lakia. Rakkaus waatii rakkautta ja tätä osoitamme me Jumalalle myös eläinkunnan hywällä kohtelulla. Tämä on yleisesti sanottuna: welvollisuutemme eläimiä kohtaan. Mitä tällä ymmärretään, koetamme selwille saada; sillä welvollisuuden ensimmäinen ehto on sen tietäminen, nim. welvollisuuden.

Nyt lusia lopetti. Opettaja sanoi sitte: „Sinun johdantosi, rakas Antti! oli wähän pitkänlainen, mutta aineen tarkeys kyllä puolustaa sitä. Sinä olet koettanut selwästi ja eläwästi näyttää, kuinka ihmeellisen suuri ja ihana se eläinkunta on, joka meidän hywäksemme ja siunaufeksemme meitä ympäröi. Tätä warten olet myös ottanut yksityisiä esimerkkiä. Ehkäpä joku tahtoisi sanoa, että sinä et ole yhtä täy-

hellisesti selittänyt, kuinka ihmisellä on velvollisuuksia eläimiä kohtaan juuri sentähden, että hänellä on oikeuksia. Toisin: ehk'ei sinun onnistunut wakuuttaa kuulijoita, ettei wapaus ole sama, kuin oma tahto, vaan että todellinen ja oikea wapaus on aina yhdistetty siteisiin ja rajoituksiin. Me tahdomme nyt kysyä kunnioitettawilta kuulioilta, haluaisiko joku liittää muistutuksia johdantoosi."

Nyt nousi eräs harmaapäinen wanhus seisomaan, pitäjään kunnallislautakunnan puheenjohtaja ja sanoi: „Meidän lukijamme puhui sen ajatuksen, että koko eläinkunta luotiin ihmisen hyväksi ja walmisti hänelle paljo hyötyä. Tätä wäitöstä vastaan saattaisi moni sanoa, että näin ei ole laita, missä waan niin sanottuja wahingollisia eläimiä on. Minä puolestani mainitsen tuota wastawäitöstä waan sentähden, ett'en minä pidä sitä minikään arwoisena. Duettyä on, että kauman pidettiin muutamia pieniä lintuja warsin wahingollisina wiljakasweille, mutta sittemmin on kokemus ja tutkimus näyttänyt, kuinka hyödyllisiä nämä linnut owat, koska ne syöwät lukemattoman paljo hyönteisiä, pieniä elämiä, jotka muuten häwittäisiwät wiljojamme, ja jotka tekisiwät monta wertaa suuremman wahingon, kuin mitä linnut kuluttawat elatukseksensa maan hedelmistä. Epäilemättä on monen muunki elävän olennon laita sama, joita eläimiä me sanomme wahingollisiksi. Me emme vielä tunne emmekä osaa arwostella sitä tärkeätä tarkoitusta, jota ne täyttäwät luonnon suuressa taloudessa, Suojan taikki wiisaan neuvon mukaan. Me näemme ainoasti muutamia wahingoita, joita ne silloin tällöin tekewät, ja jotka usein owat kylläkin suuria ja surettawia; mutta emme kykene katselemaan luonnon salaista työpajaa niin tarkasti, että huomaaisimme niiden terweyttä tuottawia toimi-

tukfia. Mutta joka tietää, kuinka myrskyt ja pyryjäät puhdistawat ilmaa ja hävittävät ihmisiä ja eläimiä kuolettavia saastannaisia, hän ei ensinkään epäile, että kaikki, mitä Jumala on luonut, edistää toisella tahti toisella tavalla kokonaisen ja sen ohessa myös ihmisen parasta hyvää." Tällä ei ole suinkaan ihmistä kielletty karvoittamasta ja hävittämästä vahingollisia eläimiä. Hänellä on myös lupa ja oikeus teurastaa elukoita ravinnoksensa. Mutta myös vahingollisten eläinten hävittämisessä ja ajelemissä eli jahdissa on ihmisen welvollisuus, karttaa kiusaamista ja tahallista julmuutta.

Kun kunnallishallituksen puheen johtaja oli lopettanut, kiitti opettaja häntä tästä tärkeästä lisäyksestä. Sitte hän kääntyi toisen oppilaan puoleen ja kehoitti häntä julkaisemaan, mitä oli warsinaisen esitelmän aluksi kirjoittanut.

Koulun toinen oppilas järjestyksessä ei kauwan viivytellyt, vaan nousi paikalla seisomaan ja koroitti ääntänsä niin paljon, kuin saattoi, waikka hän oli matala kaswultansa ja heikko ruumiiltansa. Hänen nimensä oli Rustaa Smedslund. Hän luki seuraavaa: Jo johdannossa olemme sanoneet, että yleisesti sanottuna oli ihmisen welvollisuus eläimiä kohtaan, kohdella niitä rakkaudella ja käyttää herravaltaansa niihin niin, että hän sillä näyttäisi kiitollista rakkautta Jumalaan, jota hänen on kiittäminen wallastansa. Mutta koska monta kertaa, oikein käsittääksemme welvollisuutta, on tarpeen esitellä, minkälainen welvollisuuden vastainen suhde on, niin tahdomme kaikkien ensiksi kuvata sitä tapaa, jota aiwan monet ihmiset käyttävät eläimiä kohtaan. Tässä tahdomme tarkastaa etenki niitä elukoita, jotka ovat meitä lähinnä, nimittäin kotieläimiä.

Että ihmisellä on muutamia welvollisuuksia eläi-

miä kohta, ei olisi uskottava, jos päättäisimme sen käytöksen mukaan, mitä ylimalkaan saamme nähdä. Moni oppii jo lapsuudessa kiusaamaan niitä. Pa-hanilliset lapset rääkkäävät huviksensa eläimiä, tait-tawat pieniltä linnunpojilta jalat ja siivet, karhaa-wat lampaita, koiria, sikoja ja lehmia ja heittelevät niitä kivillä sekä repivät esim. karpäsiltä ja perho-silta jalat ja siivet. Surullista on mainita, että harvat vanhemmat ja iäkkäämmät henkilöt eivät kureta lapsiansa eivätkä nuorisoa heidän rikostensa tähden, joita he tekivät eläinkunnalle, vaikka sel-wästi näkivät, miten sydän raa'istuu ja kaiken py-hän kunnioittaminen katoaa nuorilta, kun saavat op-pia näin törkeästi pitelemään, vieläpä tappamaan ki-eläviä olennoita. Moni, joka aikahimisenä on jou-tunut miehen tappajaksi, on lapsuudessa ollut eläin-ten rääkkääjä, ja semmoisella estämättömällä pahuu-den harjoituksella oppinut halpana pitämään elämän kallihinta lahjaa, joka jokaiselle ihmiselle on niin ra-fas. Tulee muistaa, että mitä nuorena oppii, vanhana muistaa. Mutta eivät yksin ajattele-mattomat, kemytmieliset ja ilkeät lapset rääkkää eläi-miä. Monet vanhemmatkaan ihmiset eivät parem-min te'e. Kuinka moni hoitaa kelvottomasti koti-eläimiäkin, joiden moninainen hyöty on niin silmin nähtävä! Paimen ajaa ruoskalla jopa seipäilläkin lehmia laitumelle ja sieltä kotio. Wähäisen waan niitä hoidetaan. Pimeässä läämässä saavat ne sei-foa sonnassa ja kurassa koko pitkän talwen; josta kuiwettuu niiden raukkojen kylkiin ja reisiin, kun karja-piiat eivät wiitsi niitä ruokota. Noita eläinparvoja kiusataan usein nälällä niin, että monessa paikassa täytyy niitä kawaihillä nostella ylös ja tuskin ja tuskin jaksawat ne kävellä laitumelle. Myöhään syksyyn ja aikaiseen keväällä pidetään niitä ulkona,

huolimatta kuinka ne kärsivät vilua. Eikö tämä ole järjetöntä!? ja onko tuo ihmisellistä!? sillä huono ruokinta, huono puhtaus ja karjahuoneen ikämyyhy sekä pitkällinen laitumella käyttäminen vähentää suuressa määrässä sitä tuloa, jota karjan omistaja muuten saisi siitä. Mutta mitä sanomme tuosta kelvottomasta pitelemisestä, jonka uhrina jalo hevonen on? ja kuitenkin on silminnähtävä, että se pitää suuressa armossa sitä kohtelua, jota saapi, iloitsee siitä ja woipi hywin. Kyllä näkee, kuinka hevonen tulee lewottomaksi, peloksi ja surulliseksi, kun kova ja väkivaltainen isäntä tulee talliin; ja juuri sentähden, että eläin kuulee ja tuntee äänen. Sitä vastaan huomaamme, miten hevonen osoittaa erinomaista iloansa, kun joku tulee, joka sitä kohtelee hyvästi. Kuinka monasti waiwataan hevosta yli voimien, ilman että pakottawa hätä sitä waatisi! Kuinka usein käytetään ei ainoastaan ruoskaa, vaan myös seivästä kehoituksen ja ystävällisen puheen asemesta, jolla hevonen saadaan halulliseksi wetämään monta kertaa liian raskasta kuormaansa. Waahtoawan hevosien hiki ja samuama höyry on walitus tuon julmurin tähden, joka ilman tarpeetta rasittaa ylenmäärin sen voimia. Tämä hiljainen walitus huokaa Jumalalle, joka siinä kuulee jalon eläimen äänettömän kujerruksen. Kowin wastenmielistä on kuwata tuota taulua, joka näyttää, mitä räähkäyksiä hevonen saapi kärsiä marffinoilla ja waihtokentillä. Me emme sentähden koetakaan tätä maalata. Tuskinpa lienee ketään vanhempaa henkilöä, jolla marffinoilla käynnistä ei olisi tätä surullista tunnetta, jollei hän itse ole tuon kauhistawan eläinten räähkäyksen suosija ja harjoittaja. Mitkä marffinat menisivät niin, ettei aina joku hevonen kaatuisi liianaisesta rasituksesta ja kiufauksesta!

Me luovumme tuon julmuuden liikutuwa-
 muistelemissa, jota julmuutta ihmiset yleisesti käyt-
 tävät eläimiä kohtaan, muistuttaaksemme, kuinka
 kaukana tämä on ihmisen welvollisuuden tieltä. Eläi-
 miä tulee pitää Jumalan käsiälöinä, joita Hän suo-
 jelee ja jotka ovat Hänen omaisuutensa, mitä ih-
 minen saapi hyödyksensä käyttää. Toisen omaisuutta
 tarvitsee pitää warowasti. Omistaja waatii sitä
 meiltä takaisin, eikä suinkaan unhotta, jos olemme
 wäärin käyttäneet tuota samaa. Meidän tulee myös
 tehdä tiliä, mitenkä olemme pidelleet eläimiä. Usein
 on se turmeltuneen sydämen pahuus, joka purkaa
 sappeansa näitä elikoita kohtaan. Luullaan, että
 niiden päälle saisi rankaisematta kaataa wihansa mal-
 jan ja tyhjentää sydämensä katkeran sisuksen. Pal-
 welija tai palvelijatar, jota isäntä muistuttaa, kos-
 toksi hakkaa ja räähkää syhyttömiä elukoita. Isäntä
 taikka emäntä, jolle on sattunut jotakin wastusta tu-
 lemaan, lyö ja potkii koiraa ja takoo esim. nyrkillä
 taikkapa halolla lehmää, hevosia j. n. e. Eläin-
 räähkänksen lähteenä on usein ilkeän sydämen saas-
 tainen rapakko. Joskus saattaa se myös olla ajat-
 telemattomuutta, erittäinkin nuoremmilla. Väliin on
 myös ahneus syynä, jonkataluden eläimiä ruokitaan
 huonosti ja waiwataan liika paljon. Tammöinen
 on laita warsinki kaupungeissa, joissa ajajat woin-
 ton halun takia harjoittawat eläinräähkänstä.

Mutta olkoon mitä tahansa, joka antaa ai-
 hetta eläinräähkänkseen, wiha, kawytmielisyys, ajat-
 telemattomuus, kiusaamisen himo, ylpeys tai woi-
 ton halu, — aina se kumminkin on ihmisen welwollis-
 suuden unhoittamista.

Tähän lopetti nuori lukija ja istuutui. Sitte kun
 oppilas oli lopettanut lukunsa, wallitsi hetkisen hil-

jaisuus ja lepo. Sillä aikaa puhui seurakunnan armonssa pidetty lautamies näin:

„Kun oli puhe eläinten kiusaamisesta, niin olisi ehkä ollut syytä mainita kolme surettavaa kohtaa, jotka meidän maassamme ovat hywin valitettawat. Ensimmäinen on se, että kun joku maan omistaja tapaa wiljelyllä ja tarpeen mukaan aidatulla maallansa muiden elukoita, hän tulee usein niin kiukua täyteen, että ajaa niitä ulos kauhealla metelillä, hakkaa niitä seipäällä ja karahkalla, vieläpä puukolla ja kirweelläkin. Montaa kertaa tapahtuu niin, että omistaja saapi tappaa sillä tavalla räätälyn elukan. Kaikissa tapauksissa on elukka syntyin, jos kohtakin se on päässyt vasten omistajan tahtoa luwattomalle laitumelle, taikkapa hänen tahdostanakin, ja sen räätääminen on siis anteeksi antamaton julmuus. On wäliin niin kostonhimoisia ihmisiä, että, kun eivät uskalla tahi voi muulla tavalla kostaa niitä, joita wihaawat, hakewat laitumelta näiden lehmiä ja hevosia ja lyöwät näitä puukolla. Sanomissa on ollut, kuinka on löydetty kuolleita hevosia puuhuon sidottuina, jotta niiden on täytynyt kuolla nälkään. Toisia on poltettu ja nyljetty eläwältä. Rauhistaa ajatellaakin, että semmoista koston himoa ja törkeyttä on ihmisyydämessä. Kaikkei onneksi owat tuommoiset julmat teot harwinaisempia rikoksia; mutta niiden oleminen näyttää, mihin eläinrääffäys wiepi, jos ei tätä myös wastusteta silloin kun se ilmaantuu hienommassa muodossa. Kolmas surettawa kohta on se, että matkustajat, korkeampaakin arvoluokkaa, usein ajawat kyytihewosella niin kowasti, että se ar- mahtamatta waiwaantuu ylenmäärin ja toisinaan kuoleekin. Tuommoinen laiton ajaminen on sita moitittawampi, kun yleinen kansa eli rahwas saa si-

ten huonoa esimerkkiä ja hewoswaihkuritkin saattawat tämän nojassa puolustaa hurjaa tekoansa."

Tämän kokeneen miehen sanat vaikuttivat vielä enempi eläinrääkkäyksen suomattomuutta, joka jo ennentin oli saanut kuulioissa voimaa — emme kumminkaan uskalla sanoa kaitissa.

Sitte kun oli neljännes tuntia lewätty, alkoi opettaja taas näin:

„Kun nyt kaksi oppilastani on ainetta esitellyt ja jälkimäinen kuvaillut, kuinka ihmiset unohtawat usein welvollisuutensa eläimiä kohtaan, jotka ovat pidettävät Jumalan meidän käytettäväksemme uskoituna omaisuutena, josta Hän on waatiwa tiliä; niin olemme jo päässeet pitkälle itse aineemme käsitelyyn. Esiin tuomalla welvollisuuden vastaista käytöstä olisi myös saattanut wiitata, missä oikea menetys eläimiä kohtaan tulee näkyviin. Minetta jaksessa olemme sentähden myös loppua esitelmää warten antaneet ainoasti lyhyviä osoituksia. Sen wuoksi toiwon, etteiwät kunnioitettawat kuulijani wäsyisi, jos minä vielä lausun muutamia sanoja, mitkä koskewat hewosen kiusaamista. Hewosen oma tila antaa julmuudelle alkusyytä, tätä jaloa eläintä rääkätä. Toisia eläimiä, jotka jollakin lailla tulewat vähemmän kelmollisiksi, hoidetaan ja ruokitaan huolellisesti, jotta niitä saattaisi käyttää teuraksi ja ravintoaineeiksi. Mutta meidän maassamme wallitsee tuo ihmeteltävä hulluus, ettei tahdota syödä hewosen lihaa, waikka se on hyvän makuista ja terveellistä, ja waikka tämä eläin on puhtaampi, kuin moni muu. Tämä on walitettawinta hulluutta. Sen wuoksi käytetään hewosta niin kauwan, kun se tulee woiमतomaksi ja siinä on luu ja nahkakin jäljellä, ja mitä vähempi se jaksaa enää wetää, sitä huonommasti sitä hoidetaan ja ruokitaan. Tuo raukka saa kärkeä

waiwaa ja kiusataan kuoliaaksi pelkän taikaluulon takia. Ulkomaalla osataan kumminkin jo syödä hevosien lihaa ja hevoslaktareita on monessa kaupunkissa; mutta meidän maassamme on moni niin hasu, että kuolisi ennen nälkään, kuin söisi „konin lihaa.“ Tässä maassa, jossa katovuodet usein tulevat, olisi puutteesta oppiminen käyttämään hevosen lihaa ja muita ravintoaineita, joita nyt taitamattomuudesta ja taikaluulosta jätetään viljelemättä. Jospa pian heitettäisiin tuo taikauskon ies ja saisi niiden mielihope voiton, jotka tahtovat hävittää tuota hulluutta, ettei hevosen lihaa syödä!”

Roma melu osoitti, että opettaja tässä oli lajonnut fipeään paikkaan. Niin suuri on taikaluulon voima! „Saastaisen“ sian liha on herkkua; mutta „oikein ojettaa, kun ajattelee“ puhtaan hevosen lihaa.

Kun opettaja huomasi sitä vastenmielisyyttä, mitä hänen puheensa oli kuulijoissa herättänyt, lisäsi hän nauraen: „Minä arwaan, että se, jota viimeksi sanoin, ei ollut kaikkein kuulijain mieleen; mutta vanha sananparsi sanoo: „mausta ei sori riidellä.“ Minä toivon, että pian joku taikaluulotoin emäntä panee pitopöytänsä hywälle hajashtawaa — hevosen paistia. Minä puolestani, jos waan pääsen niihin pitoihin, kiitollisuudella syön osani paistia. Hevosen lihan arvossa pitäminen on kumminkin aivan tärkeä asia, jonka tähden minä uskallan teroittaa tätä ajattelevien ja säästäväisten emäntiemme mieleen. Kumminki tarvitsee meidän perheenäitiemme olla niin paljon ajattelevia, että antawat hevosen lihaa sioille syödä, keittää sen niille liemeksi eli sopaksi, taikka antaa muuten nauttia. Edullista on myös kanoille syöttää hevosen lihaa. Tällä tavalla on hevosen lihasta hywä apu taloudessa. Mutta an-

nappas nyt Kalle Jotalo kuulla, mitä sinulla on sanomista ihmisen welvollisuudesta eläimiä kohtaan!"

Mainittu oppilas nousi seisomaan ja luki selkeällä äänellä seuraavaa:

"Kuinka vasten welvollisuutta moni, moni ihminen käyttää itsensä eläimiä kohtaan, on ennen mainittu. Me tahdomme nyt katsoa, kuinka se tekee, joka tuntee ja ottaa warteen welvollisuutensa eläimiä kohtaan, ja kuinka meidän kaikkien tulisi tämän suhteen tehdä. Mutta koska aine on kowin lawea, niin tahdomme lyhyiden wuoksi puhua ainoastaan warfinaisista kotieläimistä. Tällä emme kuitenkaan sano, ettei ihmisellä ole kalliita welvollisuuksia myös muita eläimiä kohtaan täytettävän. Selläsyhdämisellä on tuhansia welvollisuuksia warteen otettavia. Siwumennen tahdon waan mainita tuota suojelusta, jota pikkulinnuille on hankkiminen ja noita rakkaita huolenpitoja, mitä näille hyödyllisille ja iloisille olennoille lahjoitetaan toimittamalla mukawia pesän sijoja, ruokaa j. n. e. Mitä ihmiset sillä tavalla kylwäwät, sitä saawat he jälleen moninkertaisesti niittää. Tässä ei ole halwaksi arwattawa sitä terweellistä waiikutusta, mitä semmoinen ystäwällinen käytös pikkuisia eläimiä kohtaan tekee suojelijan sydämele, luonnolle, tawoille, ajatukselle ja tunnolle. Ei mitään rakkauden työ jää palkitsematta Jumalalta, jolle kaarneen pojattaan eiwät turhaan huuda. Sittenellä on ruokaa taimaan linnuille, jotka eiwät kylwä, eiwätkä niitä, eiwätkä kofoa riiseen.

Ihmisen welvollisuudet eläimiä kohtaan saatamme sowingtaa kolmeen pääkohtaan. Ennen kaikkia on welvollisuutemme, hoitaa ja kohdella niitä hywin, antaa tarpeeksi ruokaa ja muuta, mikä niiden onnelliselle elämälle on tarpeellista. Toiseksi tulee meidän osoittaa niille hellyyttä, hywyyttä ja tyydytystä,

niin että näkewät meissä ystäviä eikä vihamiehiä. Kolmanneksi emme saa milloinkaan rasittaa niitä yli voimien tahi kiusata kowalla ajamisella. Yleensä tunnettu totuus, jonka jokainen työmies sowittaa itsehensä, on, että työntekijä on palkkansa ansiollinen.

Jo Vanhan testamentin aikana kiellettiin riistä tappawan härjän suuta kiini sitomasta, ennenkun se oli jaanut nälkäänsä sammuttaa maahan rapisjeilla jywillä. Koska kotieläimet tekewät työtä meidän hywäksemme, on welwollisuutemme antaa ja toimittaa niille ruokaa, sallia ruokarauhaa ja pitää huolta niiden onnellisesta elämästä niin paljon, kuin niiden luonto sitä kaipa. Joka ei näistä welwollisuuden säännöistä lukua pidä, hän kumminki muistane oman hyötynsä vaatimuksia. Kun kotieläimet waan saawat sen, mitä tarwitsewat voimiensä ylläpitämiseksi, voivat ne hywin tehdä tehtävänsä ja omistajan onneksi täyttää, mitä hän niiltä odottaa ja toiwoo. Se wahinko, jota welwollisuuttansa laiminlyövä saapi itse kärsiä, on monasti suurempi, kuin hän arwaa tahi uskookaan. Mitenkä hywä ja tarpeellinen kotieläinten hoito on toimitettava, ei saada tässä selwittää; jätämme sen useamman tämän laatuisen kirjoituksen tehtäväksi, joita kirjoja on useita Suomen kielelläkin. Olisi epäilemättä hywä ja tärkeä asia jokaiselle maanviljelijälle, että hän saisi pienen kirjaston eläinhoito-opillisia kirjoja.

Niiden johdolla wältettäisiin ei ainoastaan eläinrääkkäystä, waan myöskin tätä waukuttawia laiminlyöntejä, joiden syynä on tietämättömyys — kotieläimistä saisi myös enempi tuloja."

"Nyt on sinun wuorosi, Simon Back, astua esille ja lukea kirjoituksesi," sanoi opettaja, näyttäen erästä poikaa, joka istui keskellä luokkaa.

Simon Back rienfi täyttämään rakkaan opettajansa kehoitusta ja luki näin:

„Lyhyesti saattaisi welvollisuuttamme eläimiä kohtaan lausua siten, että meidän tulee osoittaa niille tyytymystä, jotteivät pitäisi meitä kiusahenkinä ja vihollisina, vaan ystävinä.

Ei ole vähintäkään epäilemistä, että kotieläimet tuntevat iloa ja surua. Ne tuntevat itsensä onnelliseksi tahi onnettomiksi siitä kohtelusta, jota saavat isännältänsä eli hoitajaltansa. Ne elukat voivat hywin, joita omistaja ystävällisesti kohtelee. Lehmät esim. ovat hywin helliä eläimiä, jotka kärsivät hoitajien muuttelimesta; ne lypsävät runsaammin, kun lypsäjä puhuttelee ja hywittelee niitä. Moni lehmä, joka saa runsaammin ruokaa, vaan tyylympää kohtelua, antaa vähempi maitoa rikkaan talollisen talossa, kuin köyhän itsellisen ainoa lehmä, waikka hänen waimollansa on antaa vähempi raintoa, mutta ystävällisiä sanoja sitä enempi ja hellyyttä sekä — rakkautta. Mutta ei mistään eläimestä selvemmin näe, mitä ihmisen kohtelu vaikuttaa, kuin hevosesta. Se rakkaus, jota arapialainen osoittaa hevosellensa, on mailman mainio; mutta arapialaisella hevosella on myös tuon hellän kohtelun kautta, jota se saapi herraltansa, oivallisia ominaisuuksia, että nämä herättävät ihmettelemistä ja hämmästyä. Niiden isännät kohtelevat niitä, niin kuin ystäviä ja kumppania, lapset ja waimot pitävät niistä sanomatonta huolta ja sentähden ovat arapialaisten hevoset niin ymmärtäviä ja herroillessa uskollisia, että tuskin saattaa sanoa niitä: järjettömiksi eläimiksi. Sen sijaan, että koettaisimme laueammin kehittää welvollisuuttamme eläimiä kohtaan, tahdomme arapialaisten hevos-historiasta, (jos niin saapi sanoa), otetulla esimerkillä näyttää, kuinka

runsaasta tuloa saapi korjata, jos rakkauden ja ystämyyden siemen kylwetään uskollisten palvelijaimme, eläinten, suosiohohteluun. Eräs ranskalainen runoilija ja kuuluisa valtiomies, joka matkusti kerran pyhään maahan, kertoo seuraavan merkillisen tapauksen. „Vapaat arabialaiset eivät pidä minäkään rikoksena, vaan päin vastoin sodan urostyönä, hyökätä karawaanien kimppuun, jotka matkustawat erämaiden läpi, ja ryöstää niitä. Eräs arabialainen ja hänen heimokuntansa hätyytti tällä tavalla karawaania, joka tuli Damaskoksta. Voitto oli jo voitettu ja arabialaiset sälyttivät runsasta saalista hevosensa selkään, kun eräs ratsujoukko, jonka Alre'en turkkilainen maaherra eli pascha oli lähettänyt karawaanille vastaan johdattamaan sitä, odottamatta hyökkäsi arabialaisten päälle, tappoi niitä monta, otti loput vangiksi ja vei ne sidottuina mukansa Alreeseen, lahjoittaaksensa heidät paschalle orjiksi. Eräs näitä arabialaisia, nimeltä Abu-el-Mark, oli taistelussa saanut luodin käsiwarteensa. Kosk'ei hänen haavansa ollut kuolettawa, siivoivat turkkilaiset ratsastajat hänet kameelin selkään ja kulettivat tuon arabialaisen miehen hevosen myös mukansa. Sitä ennen Alreeseen tuloa, majailivat he wankinensa erään nuoren seutuwilla. Haavoitetun arabialaisen kädet olivat sidottu seljän taka nahkaremelillä ja hän makasi lähellä sitä telttiä, jossa turkkilaiset olivat. Yöllä, kun hänen täytyi walwoa kipeän haavansa tähden, kuuli hän hevonsa hiruwan muiden hevosien joukossa, jotka seisoiwat lie'assa, itämaan tawan mukaan. Kun ei hän woinut vastustaa halua, vielä kerran puhutella uskollista eläintänsä, joka oli ollut hänen kumppaninsa koko elinaitansa, laahasi hän itseänsä mawaloisesti käsien ja polvien avulla hevonsa luokse. „Ystäväni raukka,“ sanoi

hän tälle, „mitäs sinulla on tekemistä turkkilaisten joukossa? Sinun täytyy seisoa wankina tallissa paschan hewosten seassa. Waimot ja lapset eivät tuo sinulle kameelin maitoa tahi jauhoja. Sinä et wapaana kiidä kuin tuuli, erämaan aawikkoja etkä harjoinesi kynnä Jordanin wettä. Waikka minä olen orja, voit sinä kumminki tulla wapaaksi! Mene teltti luokse, jonka tunnet, sano waimolleni, ettei Abu-el-Mark enää tule takaisin, ja pistä pääsi teltin esiripun wäliin, nuollaksesi minun pienokaisteni käsiä.“ Kun arapialainen tätä jutteli, pureskeli hewonen sitä wuohenkarwaista nuoraa, jolla arapialaiset sitovat hewosensa kiini. Eläin oli wapaa, ja mitä teki se sitten? Nähtyään herransa haawoitettuna ja köytettynä jalkainsa juuressa, ymmärtää tuo uskollinen ja wiisas eläin luonnonwietillä sen, mitä ei mikään kieli woinut sille sanoa. Hewonen painoi päänsä alas, nuuski herransa, ja tarttuen hampaillaan siihen hihaan, joka oli arapialaisen suolilla, nosti hän herransa ylös, lähti menemään täyttä nelistä, yhä kantaen kallista taakkaansa, ja tuli niin viimein arapialaisen teltille. Sitten kun hewonen oli ehtinyt kostonsa ja laskenut herransa hiljaa hiedalle waimon ja lasten jalkoihin, kaatui tuo jalo eläin ja kuoli.“ Mitä uskollisuutta ja mitä ymmärrystä osoitti tämä arapialainen hewonen! Kuinka runsaasti palkitsi se isäntänsä osoittamaa ystäwyttä ja luottamusta! Näiden weljellistä suhdetta ihmisten ja jalon kotieläimen wälillä osoittawien liikuttawien esimerkkien jälkeen, tuskin tarwinnee enää muuta lisätä welwollisuudestamme kohdella eläimiä ystäwyhdellä ja näyttaa niille tyytywäisyyttä.

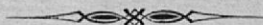
Mitä kolmanteen ja viimeiseen kokaan panoon, welwollisuudestamme eläimiä kohtaan, tulee, nim.

ettei liiallfi rafiteta niitä, on tämä jo käfitettävä welwollisuudessa, hoitaa niitä hywin.

Sitten kun nyt täydellisesti olemme koettaneet esitellä ainettamme, tahdomme lisätä ainoastaan muutaman sanan. Eläinrääffäystä inhotaan nykyään jo kaikissa maissa, jotka tahtowat olla kristittyjä ja siwistynyttä mailmaa. Mutta waikka eläinrääffäys on kaikkien tofikristittyin inho, on tuo surettawa totuus kuitenkin vielä olemassa, että joka maassa harjoitetaan eläinten rääffäämistä. Useimmissa maissa on kansallinen laki astunut eläinten ja eläinrääffäjien välille rankaisemaan julmuutta ensin mainittuja kohtaan. Myös meillä on asetus 20:stä p:stä kesäkuuta 1864, joka asetus 10—200 markan sakon uhalla rankaisee niitä, jotka omia tahi muiden eläimiä kohtaan käyttävät julki julmuutta. Mutta koska lait hyvien tapojen puutteessa ovat woimattomia, niin owat monet tunnolliset ihmiset useissa maissa, sekä meidänki maassamme, perustaneet yhtiöitä wastustamaan eläinrääffäystä. Sanoilla, esimerkillä, kirjoituksilla ja muilla keinoilla kofewat he wastustaa tuota kauheaa pahaa, jota eläimille tehdään; joten myös estettäisiin lain rikkomisesta, joka laki on elukfainturwaaja eli puolttaja.”

Opettaja kääntyi nyt kuulijain puoleen ja sanoi: „Armoifat seurakuntalaiset! Minun poikieni ja oman yhteisen työmme olette nyt loppuun kuunnelleet ja kiitän teitä siitä ystävällisestä tarffaawaisuudestanne, jota olette sille lainanneet. Jos olette woineet hyväksyä niitä mielipiteitä, joita olemme lausuneet ja puolustaneet, niin rohkenen minä tarttua seuraamaan keloitukseen: Yhtykäämme tässä pitäjässä niin paljo, kuin mahdollista, Waasan Eläinsuojelus-yhtiöön ja ruwetkaamme sen jäseniksi! Suo-

toon Jumala, että tämä ja muut eläinsuojelusyhtiöt
voisivat laskea perustusta paremmalle, kristilliselle
kansalle arvovalle eläinten kohtelulle meidän kalliissa
isänmaassamme."

Printed by the State Printing Office.

toon Suomala, että tämä ja muut eläinjalostajat
voittivat laeian perustajan perustalle
toimille arvoille eläinten loistulle mielellä
länneasennus."

Sinta: 10 penniä.